

KURYER LITEWSKI

WILNIE we WTOREK DNIA 27 MARCA V. S. 1817 ROKU.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Czytamy w *Poczcie Północnej*, z *Petersburga* pod dnem 17 marca: „Przeszłego wtorku, d. 15 t. m., jako w rocznicę pamiętnego w dniu tym, roku 1814 zwycięstwa nad Francuzami pod *La Fere-Champanoise*, które oręż Rossyi nową przyozdobiło świetnością, i było dziełem Rossyjskiej jazdy i artylleryi konnej, odprawiło się w zimowym pałacu Jego Cesarskiej Mości poświęcenie chorągwi ś. Jerzego, najlaskawiej nadanych dla pólków konnych gwardyi. Na przygotowanym nad bramą pałacową balkonie, w obliczu Najjaśniejszey Familii Cesarskiej, odprawiane były modły do Pana Zastępów, a przed pałacem odbyła się świetna parada jazdy w przytomności Jego Cesarskiej Mości. Na ten wspaniały widok zgromadziła się wielka liczba widzów, plac admiralicyi napełniających.“

„Znajdujący się przy tutejszym Cesarskim Dworze, poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Króla Jmci Niderlandzkiego, Hrabia *Werstolk de Solen*, tegoż dnia (15 marca) dawał wielki obiad, z powodu niedawne otrzymaney wiadomości o szczęśliwym powieciu Xiążęcia przez Xiężnę *Oranii*, Cesarzównę i Wielką Xiężnę *Jeymość*, *Annę Pawłównę*. Na obiedzie tym znajdowali się pełnomocni posłowie angielski i francuzki, wielu jenerałów, pierwsi urzędnicy dworu, jenerałowie adjutanci Jego Cesarskiej Mości, ministrowie i wiele innych znakomitszych osób. Wieczorem dóm posła wspaniale był oświetlony.“

„Członek Rady Państwa, Radca tajny, Xiąże *Soltykow*, na własną prośbę, dla słabości zdrowia, najmiłosiwiej uwolniony został od wszystkich obowiązków.“

„Przez całą noc z 31 stycznia na 1szy lutego, w *Georgiewsku* była straszliwa burza, na niektórych domach zerwała część dachów z blachy żelaznej i zamosła na drugą stronę rzeki, *Podkumka*, około twierdzy *Georgiewska* płynącej.“

Kurs petersburski na assygnaty: dukat hollend. rub. 10 kop. 75; rubel srebrny rub. 3 k. 83; assygnata storublowa rubli 26.

Kurs wileński na assygnaty: rubel srebrny. 3 r. 85 kop.; dukat. rub. 11 kop. 2; imperyal rub. 37 kop. 90.

Liczba okrętów w *Rydze* do dnia 20 marca: przybyłych 53. wyszłych 15.

Królestwo Polskie
Warszawa, dnia 29 marca.

Dnia 25 b. m. JXX. Pijarowie tuteysi obchodzili uroczyste zaczęcie trzeciego wieku od założenia ich Zgromadzenia w *Rzymie*, przez ś. *Józefa Kalasantego*. Szczególniejsza użyteczność jego światu Chrześcijańskiemu to sprawiła, iż w krótkim czasie do różnych krajów europejskich, a do naszego w 15 lat przez Króla, *Władysława IV*, zaprowadzonem zostało, i odtąd nieprzestaje służyć krajowi swemu, zawsze wiernie i nader pożytecznie. Obchód ten rozpoczął się od publicznego w kościele przez członki Zgromadzenia tutejszego ponowienia ślubów, które każdy zostający Pijarem składa prywatnie, a z których jednym przy-

rzeka poświęcać swe życie edukacyi młodzieży krajowej. Wyszła potém msza wielka, grana pod przewodnictwem JPana *Elsnera*, przez Członki Towarzystwa muzyki kościelnej i narodowej, którą miał JW. *JX. Wołowicz*, Administrator Diecezyi Warszawskiej, Kawaler orderów Polskich, stosownie zaś do okoliczności kazanie, W. *JX. Szaniawski*, Kanonik Katedralny warszawski.

Wolne miasto Kraków.

Z *Krakowa* dnia 25 marca. Prezydujący Towarzystwa Dobroczyńności miał honor odebrać od JW. *Miączyńskiego* Kommissarza Pełnomocnego N. *Alexandra*, Imperatora Wszech Rossyi, Króla Polskiego, następujące wyrazy:

„Powierzona na ręce moje odezwa Towarzystwa Dobroczyńności do N. Cesarza i Króla, Najlaskawszego Pana mego, miłą była Jego Pańskiemu sercu, przejętemu zawsze najwyższą chęcią niesienia ulgi cierpiącej ludzkości, i szacunkiem dla tych, co ku jej dobru wszelkie swe usiłowania łożą. Wyrażnym rozkazem Miłosiwego Pana mego, objawionym mi przez JW. Ministra Sekretarza Stanu, jestem upoważniony zapewnić Towarzystwo *Krakowskie Dobroczyńności*, o szczególnych względach i uczuciach prawdziwej życzliwości N. Cesarza i Króla *Alexandra*. Mam się za szczęśliwego, iż jestem organem tak wspaniałych zapewnień, które, iżbyś JW. Pan Towarzystwu oświadczyć raczył, upraszam. — Mam honor etc.

Miączyński.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE

S z w e c y a

Z *Stokolmu* 8 marca. Zapadł tu wyrok sądowy na Porucznika Szwedzkiego *Nottoch-Dag*, który niestawił się do odpowiedzi za wydane przez siebie pismo, zmierzające do uczynienia odmiany w następstwie tronu. Ogłoszono go za pozbawionego czci, szlachectwa i majątku, tudzież za wyjętego z pod prawa.

Wszystkie znaki zwycięstw odniesionych przez wojsko Szwedzkie, złożono z rozkazu Królewica w Kościele *Ritterholmskim*; niesli je sami oficerowie. Deputowani od wojska dali z tego powodu ucztę dla Króla, która 12,000 talarów kosztowała.

Królestwo Neapolitańskie.

Król Neapolitański nadał niejakiemu, *Pietro Andriet*, wyłączny na lat 30 przywilej, na oświetlenie gazem publicznych i prywatnych domów, i na odbywanie żeglugi, za pomocą maszyny parowej. — Teraźniejsza ludność w *Neapolu* wynosi 333,240 dusz.

A u s t r y a

Stosownie do wyraźnego rozkazu, odprawiają się tu po wszystkich kościołach modły, dla uproszenia u Boga żniw pomyślnych.

Z *Wenecyi* donoszą, że mianowany przez N. Pana Patriarchę Weneckim i Prymasem Dalmacyi, JW. Xiądz *Milesi*, objął tam w dniu 2 b. m. uroczyste godność swą w obecności Wielkorządcy Hrabiego *Goess*.

Królestwo Wirtemberskie.

Dnia 10 b. m. stawiono przed Królem Jmcią deputacją udzielnej Szlachty, należący do składu Stanów krajowych. Złożyła ona w podanym adresie podziękowanie za nadane iey w Konstytucyi prerogatywy, z prośbą o dokładniejsze względem niektórych okoliczności postanowienie.

Wyznaczony wydział zdał na zgromadzeniu Stanów dnia 10 b. m. sprawę o 300 artykułach projektu Konstytucyi, i oświadczył: iż chociażby Stany nie przyznawały tajnym Radcom Królewskim prawa zasiadania na ich obradach, ufność jednak w osobistym charakterze Monarchy, roztropność i sprawiedliwość nie pozwalają ich teraz od tego usuwać; iż tym czasem, aż do skończenia obrad względem Konstytucyi, wypada, aby Ministrowie i tajni Radcy należeli do prac zgromadzenia Stanów; iż wolność znajdowania się na publicznych obradach, służy każdemu mieszkańcowi, chcącemu się przysłuchiwać; iż potrzeba prosić Króla o wyznaczenie przyzwoitego na obrady domu; iż zgromadzenie Stanów nie ma głosować w obecności tajnych Radcow; iż zgromadzeniu Stanów zostawia się prawo oddalenia słuchaczów z sali, tajnych zaś Radcow wtenczas, gdy tajna sessya ma się rozpocząć — Przystąpi wkrótce zgromadzenie do głosowania w tej mierze; zapewnili Ministrowie, iż 300 artykuł stosować się tylko będzie do obrad nad projektem Konstytucyi. Wspomniany zaś artykuł jest następujący: „Ministrowie mają prawo znajdować się na publicznych, lub tajnych obradach obódwóch Izb i do nich należeć. Mogą oraz według potrzeby wziąć z sobą jednego, lub kilku Radców, lub za siebie kogo innego wyznaczyć. Wyłączeni są tylko od posiedzeń Kommissyi Stanów.”

Królestwo Bawarskie.

Xiężna *Wallii* przybyła d. 10 b. m. do *Munich*; stanęła w domu zaiędnym, lecz była na obiedzie u Królestwa Bawarskich. Zabawi tam nieiaki czas. Nie wiadomo jeszcze, czyli przedsięwzięcie podróż do *Perisy*.

Słychać, iż Xiążę *Eugeniusz Beauharnois* chce kupić znaczne dobra w Bawaryi, i utworzyć z nich Xięstwo, któreby miało prawa udzielnych dawniej Xiążąt i pod zwierzchnością Króla Bawarskiego zostało.

Hessya.

Elektor Heski ogłosił dnia 4go b. m. Statut Kardynałny tyczący się domowego i kraiu. Wyraża w nim, iż wszystkie teraźniejsze jego kraie i na przyszłość nabyć się mogące, składają nierozdzielną całość; pojedyncze jego części nie inaczej, chyba za zupełnie odpowiadającym wynagrodzeniem, mogą być zamienione. Utrzymanie się ustanowienie Stanów, a linia żeńska jest wyłączoną od następstwa na tron. Młody Elektor przyszedłszy do 18 lat stać się pełnoletnim. Opieka należy do matki, lub najbliższego krewnego; z przydaniem rady rejencyjnej, złożonej z 3ch członków, których dówolnie uchylać nie można. Zaden Xiążę nie może bez pozwolenia Elektora, wchodzić w zagraniczną służbę; czego jednak bez ważnych przyczyn wzbraniać nie należy. Władze krajowe nie mogą bez pozwolenia bywać w całym swoim składzie, lub przez deputowanych u nikogo, iak tylko u Elektora i małżonki jego. W przypadku, gdyby potomstwo linii męskiej jednego z obódwóch braci Elektora, to jest, Landgraffów *Karola i Fryderyka*, wygasło, natenczas dobra jego dostają się potomstwu drugiego brata. Dobra te nie mogą być żadnym sposobem zmniejszone, chyba powiększone. Zaden urzędnik krajowy nie może być skassowany bez wyroku;

jeżeli zaś służyć nie może, dostanie pensją stosowną do swojego stopnia i czasu służby.

Państwo Kościelne.

Rozboje po gościńcach tak się zageściły w kraju Papieżkim, iż całe wsie w okolicach górzystych, jako to, *Sonnino* i t. d. służą im za kryjówki, i należą do podziału zdobyczą. — W *Rzymie* pracują nad nowym spisem zakazanych książek — Będzie także ogłoszona lista osob, którym takowe książki wolno czytać. — Na placu *S. Piotra* w *Rzymie* stawiają kompas, tak, że znajdujący się tam obelisk, pokazywać będzie godziny.

FRANCYA

(Z gaz. berl.) *Paryż* dnia 14 marca. Król dnia 12go t. m. przyjmował deputacją Izby Patrów, a potem drugą deputacją miasta *Bordeaux*. N. Pan ma się zupełnie dobrze i z wielką łatwością chodzi. — Królewska Akademia umiejętności d. 17 odprawi publiczne posiedzenie doroczne. — Drugi sąd wojskowy w przyszłym tygodniu przystąpi do sprawy Jenerała Porucznika *Grouchy*. Wiadomo, że Sąd rewizyjny skasował wyrok pierwszego Sądu wojskowego, który się oświadczył bytż Sądem niewłaściwym. — Z *Rochfort* donoszą że Sąd wojskowy, który był przeznaczony do rozpoznania sprawienia się Kapitana *Chaumaria*, dowódcy fregaty *Meduse*, jak wiadomo na początku lipca r. z. około przygórka białego przy afrykańskich brzegach z taką okropnością zatopiony, uznał tego officera za winnego wzgubie tej fregaty, osądził go za niezdolnego do służby i na 3 miesięczne więzienie skazał. — Więcey jak 100 kupców *Sztrazburskich* podało jedną prośbę, w której przekładają: że, zniesienie Królewskiej fabryki tabaki a pozwolenie zakładania prywatnej, daleko korzystniejszym będzie dla kraju, aniżeli monopolium. — Rozruchy w *Bretanii* jeszcze nie są uspokojone; zdają się owszem rozszerzać. Kokarda zielona ciągle jest godłem jednoczenia się w *Rennes*. Zresztą nie otém niema pewnego. — W gazecie doniesień prywatnych jest obwieszczenie, że rząd francuzki od Pani *Maryi Letycyi Ranioline*, wdowy po *Karolu Bonaparte*, za 852,333 fr. kupił dom, *Hotel-Brienne* zwany. — Pani *Stuel* nie jest jeszcze w takim stanie zdrowia, iżby o nią spokojnem być można było.

CHINY.

W gazecie hamburskiej pod d. 11 marca czytamy: „Odebrano z *Kantonu* następującą wiadomość: „Chińczycywie tameczni rozgniewali się na Kapitana fregaty Angielskiej *Alceste*, która w porcie stała. Kazał więc Rząd Chiński statkiem wojennym, ażeby wspomniowaną fregatę opasały, i przecięły iey związek z lądem. P. *Maxwell* Kapitan, chciał wiedzieć przyczynę takiego postępkę; lecz nie odebrał żadney odpowiedzi, i popłynął w górę rzeki. Udały się za nim statki wojenne, i zaczęły nawet strzelać do fregaty. Kapitan *Maxwell* kazał nareszcie wystrzelić kulą działową ponad statkiem Admirała Chińskiego; poczem się cała flotylla cafnęła. Popłynął wieczorem Kapitan *Maxwell* niedaleko twierdzy Chińskiej, z kąd niespodzianie zaczął się straszny krzyżowy ogień na fregatę *Alceste*; ten ateli nie miał innego skutku, iak tylko, że 3 lub 4 kule działowe utkwily w okręcie. Kapitan *Maxwell* kazał także strzelać. Ludzie jego przyieli z radośnemi okrzykami ten rozkaz, i 2 razy z całego rzędu dział na prawą i lewą stronę wystrzelili; umilkły natychmiast działa twierdzowe; zagaszono wszystkie latarnie zapalone niedawno ponad brzegiem, i spokojność nastąpiła. Osobliwszą jest rzeczą, iż Chińczycy nie zaięli się daley powyższym wypadkiem, ró-

wnie iak Kapitan *Maxwell*, który spokojnie stoi w porcie *Kantonu*, właśnie, iak gdyby nic nie zaszło.

Donieśliśmy w przeszłym numerze gazety naszej (N. 24 K. L.); że Lord *Amherst*, nadzwyczajny poseł angielski do Cesarza Chińskiego, musiał wyjechać z *Pekin*, bez otrzymania audyencji, z przyczyny, że nie chciał dopełnić obrzędu upadnienia na twarz przed Cesarzem. Do tegoż doniesienia, *Gazeta Warszawska* w przypisku dodaje następującą wiadomość: „Obrządek ten zależy szczególniej na upadnięciu przed Cesarzem; tak czynili dawniejsi posłowie europejscy. Oparł się temu Lord *Macartney*, roku 1793: bo nie był posłany od Kompanii wschodnio-indyjskiej, lub iey Wielkorządcy, ale od samego Króla Angielskiego. Zezwalał iednak na to, iesliby urzędnik dworu Chińskiego, mający iednakowy stopień, oddał wizerunkowi Króla angielskiego takie uszanowanie; iakie on przed tronem Cesarza ma okazać. Nieprzystali na to Chińczykowie, i Lord musiałby podobno naówczas powrócić; niemając wysłuchania, gdyby po długich rozprawach nie przekonał Mandarynow, iż nie może większey czci oddawać Cesarzowi iak własnemu swojemu Monarsze, przed którym w podobnych zdarzeniach przykłęka na iedno kolano; toż samo więc chętnie uczyni i przed Cesarzem. Przyjęto takową wymówkę; przyznają atoli Anglicy; iż tak dogodny wyrok winni dobremu staremu Cesarzowi, który zapewne lepiej od swoich Ministrow i Radcow umiał cenić powierzchowne oznaki uszanowania. Zdaie się, iż teraz znowu ściśle się trzymają przepisow obrzędowych. Jest rzeczą godną uwagi, iż drugie już wspaniałe poselstwo, które Anglia z ogromnym kosztem Kompanii Wschodnio-indyjskiej do Chin wyprawiła, dla zapewnienia sobie i rozszerzenia wpływu handlowego, spełzło na niczém: bo chociaż Lord *Macartney* odniósł zwycięztwo w walce obrzędowej, nie dopiął atoli istotnego celu poselstwa swojego. Zdaie się, iż Chińczykowie są podeyrzliwsi względem Anglikow, aniżeli względem innych Europejczykow i północnych Amerykanow, i bardziey się ich obawiają, nietylko z powodu ogromney potęgi morskiej, ale nawet dla coraz większego rozszerzania ich posiadłości w Indyach Wschodnich, które dziś do Chin przytykają, a z tej przyczyny przyszło już raz, do wojny. Okaznie się oraż, iż wiadomość, iakoby Cesarz Chiński podczas buntu życie utracił, iest bez zasady.

ANGLIA

(z gaz. berl.) Londyn, dnia 14 marca. Wczoraj W. X. Jmé *Mikolaj*, pożegnał Xiążęcia Rejenta. Dnia dzisiejszego do *Dover* wyjechał. Uda się nasamprzód do *Flandryi* i będzie w główney rossyjskiej kwaterze w *Maubeuge*. W *Paryżu* nie będzie. W *Maubeuge* odprawi wielki popis wojska rossyjskiego.

Gwardya królewska i 12 regimentow ciężkiej kawaleryi mają być zamienione na półki krysyjskie — Powszechne ściaga zadziwienie, szereg 40 medalow, bitych w ostatnich czasach, na pamiątkę zwycięstw angielskich: pod sprawą *Wellingtona*. Bity zaś były pod dozorem P. *Mondie* — Prywatne listy z *Londynu* zaprzeczają wiadomości w gazetach ogłoszoney, że Xiężna *Wallii* do Anglii powraca.

Zamieszania w *Chinach* i *Kantonie*, jeżeliby usmierzone nie zostały, mogłyby się stać bardzo szkodliwemi dla kompanii wschodnio-indyjskiej i handel herbaty mógłby od Anglikow do inney przeyść ręki. Rząd starannie utaja wiadomości, które z Chin odbiera.

Parlament: Na posiedzeniu Izby wyższej d. 11. Lord *Grosvenor* uczynił wniesienie względem *Synecures*, które 45 głosami przeciwko 5 odrzucone zostało. W Izbie Niższej odrzucono także większością 63 przeciw 16 podanie P. *Newport* o dochodach sądowych. Na posiedzeniu d. 12 zezwoli-

ła Izba niższa na 18,000,000 papierow skarbowych do użycia w roku terażniejszym. Mówca donosił, iż przejrzał 527 prosb przez P. *Burdet* przywiezionych, z których 467 drukowanych, uważane być mogą za niegodne przyjęcia — Na wczorayszem posiedzeniu P. *Brougham* przekładał o stanie naszego handlu i rękodzielni. Posiedzenie trwało do godziny iszey. Przełożenie odrzucono większością 108 przeciw 63. W przełożeniu P. *Brougham* zawiera się następujące szczegóły: „Zmniejszenie się naszego handlu iest widoczne: w roku przeszłym mniej iak 826,000 beczek ładunku wprowadzono i wyprowadzono, a około 4770 okrętow było nieużytych. W hrabstwie *York* trzecia część sukiennych fabryk iest bez roboty. Toż samo dzieie się i z handlem żelaznym; mianowicie w *Birmingham*; Fabryki bawełniane w Hrabstwie *Lankashire* ieszcze w gorszym są stanie, a cena pracy, która dawniej 13 sz. 6 p. na tydzień była, teraz do 4 sz. spadła; i większa część robotników musi żyć z jałmużny. Mniej znakomite odnogi handlu również cierpią: ze 3,000 zegarmistrzow londyńskich ledwie czwarta część ma robotę. W *Londynie* 18,000 towarzyszow krawieckich nie mają chleba. Pierwszy raz teraz nienawisć przeciw użyciu machin stała się widoczną i ukazały się przeciwko temu prosby. Wypytywałem się i powziętem wiadomość, że płaca zarobników iest teraz tak małą, iż fabrykańci, którzy ludzi nie machin używają, za równą iednak cenę mogą oddawać swe rękodzieła. Nawet o pieniądze iest wielka trudność. Kapitalisci ściągają pieniądze i składają w banku, albo obcym pożyczają narodom, dla tego, iż zadnych korzystnych nie upatrują tu widokow. Utrzymują, że to wszystko iest naturalnym skutkiem przeyscia ze stanu wojny do pokoju, i z różnych względow muszą się na to zgodzić. Jednakże widzę ia źródło tego w tej zasadzie: iżby wywóz, iak tylko można, powiększyć, a przywóz iak tylko można zmniejszyć.

Zgromadzenia ludu. Temi dniami odprawiono się zgromadzenie w *Winchester*, dla uchwalenia poselstwa do Rejenta z powinszowaniem szczęśliwego zachowania iego osoby. Ukazali się Panowie *Cobbet*, *Cochrane* i *Hunt*, ale z pogardą i gwizdaniem przyjęci byli. Wreszcie Pana *Cobbet* na starém krześle zaniesiono na powrót do domu. Zgromadzenie westminsterskie odprawiono się d. 13 bardzo spokojnie. Poselstwo względem odmiany ministrow iednogłownie uchwalono; *Sir Burdet*, Lord *Cochrane* i Półkownik *Cartwright* mieli mowy. P. *Hunt* nie był. — W *Manchester* cale nowego gatunku było zgromadzenie ludu. Trzeba było użyć siły zbrojney. Zwodziciele gminu nowej w tym razie użyli taktyki, albo raczej wskrzesili dawniejszą *Jak Cadego*, który z 20,000 ludzi wyszedł z *Londynu* i rozłożył się na *Blackrath*, gdzie głód i niedostatek przywiódł naprzód do rabunku okolic, a potem stolicy. Podobnie i d. 3go wezwano gmin dla zgromadzenia się, i całą gromadą iść do *Londynu* dla podania prosby Xięciu Rejentowi. 30,000 ludzi, mając torby z chlebem i wódką i z pieniędzmi chcieli iść w drogę; ale przez wojsko rozpędzeni zostali; a tymczasem policya 4 hersztow w powozie siedzących poymała i poprowadziła. Poymano około 200 osob główniejszych. Bardzo wiele iednakże już wyprawito się było do *Londynu*, ale część poymano, a część powróciło.

Uwięzienie i exekucye. Komisant ieden londyński uwięziony został, iako wplątany do rozruchow w *Manchester*. — 5 gońcow stanu w różne posłano strody z rozkazami na uwięzienia — *Cashman* *maytel*

d. 12 przed sklepem P. Beckwith powieszony został. Starał się P. Beckwith u Ministrow, ażeby inne miejsce eksekucyi wyznaczili, Cashman umarł z nie-ludzką zatwardziałością: odrzucił wszelkie pocieszenia religijne, a do P. Beckwith zawołał „obaczmy się zaraz, lud spodziewał się Królewskiego przebaczenia, i w chwili spełniającego się wyroku wołał; morderstwo! morderstwo! Wojsko utrzymało spokójność. Pomiędzy uwięzionymi w Glasgow, 14 jest obwinionych o fałszywą przysięgę i zdradę majestatu.

Morning Chronicle zawiera list zmyślony, który na rozkaz Bonapartego przez Jenerała Montholon, do P. Hutson Lowe dowódcy angielskiego na wyspie s. Heleny był przesłany. Drukarsz Rydgway wydrukował ten list z przemową niejakiego Santine, dawniey gabinetowego szwajcara Bonapartego. Równie ten list iak i przemowa napelnione są niekzemnemi i z rozumu obranemi rzeczami.

Szwajcary.

Niedaleko Bern w Szwajcaryi ma być założona kaplica Grecka, a to z powodu powiększającej się coraz bardziej liczby Rossyjskich i Polskich uczniów w instytucie Hofwylskim.

Gazeta wychodząca w Zurich donosi, iż wypędzeni z Francyi stronnicy Bonapartego, zakładają w północney Ameryce miasto, które Proscribopolis nazwali. Zdaje się, iż to miasto wkrótce się znacznie rozszerzy i zaludni. Podobne miasto Angielskie w Nowey Hollandyi, zwane Botany Bay, jest w kwitnym stanie. W roku zeszłym, prze-

szło 1000 nowo przybyłych osadników otrzymało tam prawo obywatelstwa.

Niemcy

W Barmen w Xięztwie Bergskiem, utworzyło się towarzystwo, które obowiązało się nie kupować żadnych towarow Angielskich.

Indye Wschodnie.

Założono w Calcutta szkołę, gdzie synowie najznakomitszych rodzin Indyjskich uczyć się będą języka angielskiego i literatury.

WIADOMOSCI ROZMAITE

Pewny znakomity Anglik zaprosił w Paryżu Hrabiego Decaze, Ministra policyi i Xięcia Richelieu, Ministra interessów zagranicznych na zabawę wieczorną. Trafunek zdarzył się, iż oprócz wspomnionego Anglika, Xięzę Tremouille, wielki nieprzyjaciel Ministrów, mieszkający w jedaymże domu, dał tegoż samego dnia podobną zabawę Xięzę Richelieu i Hrabia Decaze przyjechali osobno do tego domu, gdzie pierwsi raz będąc, udali się przez omyłkę do Xięcia Tremouille zamiast do Anglika. Ostąpieli wszyscy; gospodarz i gości patrza-li na siebie z zadumieniem. Xięzę Richelieu wyszedł nie powiedziawszy ani słowa; Hrabia Decaze, nie zmieszany, zaczął rozmowę z Xięciem Tremouille, zjadł filiżankę lodów, pożegnał się, i przyszedłszy do Anglika, śmiał się wraz z innymi z tak osobliwszego wypadku.

Dozwala się drukować: Z. Niemczewski Prof. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

OGŁOSZENIE.

1. Od Izby skarbowey Lit. Wileńskiej. Podaje się do wiadomości, że skutkiem rozporządzenia JW. Ministra Finansów dnia 3go niniejszego marca za Nm 121 nastąpiło, iż opisaney majątki po byłym Podskarbin W. Littm, a terazniejszym Tajnym Konsyliarzu Senatorze Hrabu Ogińskim na rzecz Skarbu objęte, przez Izbę Skarbową będą się oddawać z Publiczney Licytacyi w terminach 17m, 19m i 21m następującego miesiąca Apryla, w trzy letnią arędowną possessyą, od 23go tegoż Apryla 1817 roku zaczynającą się; a zatem ktoby życzył otrzymać takową nizę wyrażanych dóbr arędę w całości albo poszczególnie folwarkami, raczą dla aktu Licytacyi przybyć do Izby Skarbowey w przerzeczonych terminach sami, albo też przez umocowanych Plenipotentów z ewikcyami odpowiedniami dwuletniey intracie, która z Licytacyi wypadnie, a to z należytymi o pewność takowych, z nieruchomości majątku ewikcyów od Sądu Głównego 2go Departamentu świadectwami. — Marca 23. dnia 1817 roku.

Sowietnik Filewski.

Naczelnik Stoła Malewicz.

w Wileńskim.		wedle inwentarza 1810 r.		
Majątność Czarna	-	11	56	101
Na przedmieściu Wileńskim	-			
Lukiszkach plac pusty gdzie niegdys były Spichrze.	-			
w Szawelskim.		wedle inwentarza 1817 r.		
Folwark Dowbiszki	-	1	8	20
i w tel. z wskim		wedle inwentarza 1816 r.		
Niegdys Folwark a teraz Wiś	-	1	13	21
Skacidaycie	-			

1. Podaje się do Powszechney wiadomości, iż za nastaniem terazniejszey dogodney wiosenny pory roku, rozpoczną się w mieście guberskim Wilnie różne miejscowe roboty, jako to plantowanie ulic, brukowanie onych i przesadzanie drzew na Publicznych placach i bulwarach, do jakowey to roboty potrzebuje się w niemałej ilości, Kopcaczów i Brukarzów, którzy gdy jest niedostatek w samym mieście, przeto oznajmuje się takowym w okolicach, lub po wsiach znajdującym się, którzy zechcą zająć się wyżej wspomnioną robotą, podziennie, lub też ogólnie za opłatą gotowych bez żadney mitregi pieniędzy, aby zgłaszali się do Wileńskiej Miejskiej Rady, lub też prosto do tuteyszego Policmeystra — A pewnie każdy znajdzie dla siebie zarobek — Odbliwie Brukarze — Równie też z Obywateli, gdyby kto mając u siebie zdatnych do tego ludzi zechciał objąć takową robotę ogólnie, lub też dostarczyć Brukowego kamienia, albo też do zasadzania drzew topolowych. Raczy zgłosić się do wyżej wspomnionego miejsca. Datt 26 Marca 1817 roku.

P. Szlykow Policmeyster Wileń.

Majątki w trzyletnią arędę oddające się.						
w Powiatach:		Miaste- ozka.	Wsie.	Dymy.	Dusz mę- skich wło- ścianskich wedle Re- wizyi 1815 roku.	
Oszmiańskim.		wedle inwentarza 1806 r.				
Hrab- stwo Iwie	Fundum Iwie	2	17	527	577	
	Fol- warki	tembakowszczyzna		3	74	266
		Chowski czyzna		5	58	156
		Krasowoszczyzna		5	52	152
		Galimyszczyna		12	109	321

1. Dentysta de Lazaryk ma honor uwiadomić Publiczność, iż powrócił do tuteyszego miasta, i mieszka, jak przed wyjazdem, w domu JPana Aptekarza Gutta.

Od dnia 1go następującego kwietnia odnawia się prenumerata kwartałowa, na gazetę Kuryera Litewskiego.

DODATEK.

WILNO DNIA 27 MARCA 1817 ROKU.

OGŁOSZENIA

5. Rozkazem Jego Imperatorskiej Mości danym Rządzącemu Senatowi w dniu 7 sierpnia roku przeszłego 1816, Dobra JW. Hrabi Ogińskiego Senatorem zamierzono przyjąć do Skarbu i długi na nich oparte zaspokoić — Stosownie do tego Rozkazu JW. Minister Skarbu polecił Izbie Skarbowej Grodzieńskiej, dobra takowe w Gubernii Grodzieńskiej znajdujące się oddać w arędę z licytacji na lat trzy, z warunkami takimi, jakie się zachowują przy oddaniu w Dzierżawę dóbr Skarbowych wakujących — Izba Skarbowa wypełniając to polecenie naprzód uczyniła odezwę do Komisji interessow JW. Ogińskiego w Wilnie ustanowionej, ażeby nadesłała Inwentarze i inne annexa stan tych dóbr wyświecające — Tymczasem zaś na licytację przeznaczyla w następującym miesiącu kwietniu trzy terminy, pierwszy dnia 5go, drugi 9go, 3ci zaś ostateczny 16 — Podaie zatem do powszechnej wiadomości, imo że dobra wypuszczac się mające w tych terminach z licytacji w arędę są następane: w powiecie Grodzień: Indura, Świłocz, Obremiszczyna i Hlebowicze, w powiecie Brzeskim Wielanow, w Pcie Kobryńskim Opol, zra Ze życzący je otrzymać powinni się stawić w Izbie Skarbowej do licytacji z Ewicyami wyrównyującemi przynajmniej podwojonej intracie rocznej — Naostatek, że każdy mający zamiar licytowania, odbierze w Izbie Skarbowej poinformowanie o stanie dóbr z tych inwentarzow, jakie przed terminem licytacji przysłane będą — Oraz dowie się w szczególności o warunkach do napisania arędowego kontraktu służących.

Kolezki Sowietnik i Kawaler, Konstanty Maxisymowicz.

Antoni Krupowicz Naczelnik wydziału.

Chryzostom Rudkowski Kancellarzysza.

3. Od Wileńskiego Rządu Guberskiego. Z przyczyny nie ukazania się nikogo, w dniach 22. 24. i 27. przeszłego miesiąca lutego, z życzących kupić majątek Kolleskiego Sowietnika Kontryma, Bukiszki, położony w powiecie Wileńskim, w którym liczy się dusz płci męskiej 143: oraz dwóch murowanych domow w Wilnie, Xiędza Prałata Kontryma, przeznaczonych na sprzedaż przez publiczną licytację, na zaspokojenie nieopłaconey akcyzowey od trunków posaliny w gubernii grodzieńskiej, trzymaney przez Józefa Houwalda, Kontryma i Kollusowskiego, niedopłaty dzierżawney, w ogule 207. 054 ruble 96½ kop., a oddzielenie niezapłaconych przez Houwalda i Kontryma z przyczyny niedotrzymania w mieście Wilnie mieskich artykułow, na rubli 24.475 rubli srebrem; Rząd ten przeznaczył na sprzedaż majątku Bukiszek i jednego z pomienionych domow pod Nm 156, otaxowanego 47, 665 rubli asygnacyami, nowe terminy, a mianowicie: pierwszy, dnia 16go; 2gi dnia 14go, a trzeci ostateczny dnia 18go junii roku terażniejszego. Chcący zatem kupić takowy majątek i dom zechcą przybywać na pomienione terminy do Rządu na licytację. Dnia 16 marca 1817 roku.

Sowietnik Szulżenko.

Expedytor Sokołowski.

5. W Pttcie Telszewskim w Parafii Siadkiej, jest do przedania majątność, mająca dym Dworny 1, gruntowch 43, Młynów wodnych 2, Karczem wjeznych 2, w ogule Dymów 48. Ludności podług ostateczney roku 1816 rewizyi, dusz męskich 125, żeńskich 154. Ziemi w jednym obrembie bez szachownic, we wszelkie ekonomiczne wygody obfitującej, której pod lasem jest włók 20, wymierzonej, i na Mapę przeniesionej, w granicach i aktoreswie pewney, włók 78 morgow 3 przętów 108. Budynek mieszkalny, kosztownie wystawiony dalsze w domy wygody i ekonomiczne, dobrze zabudowane, i w dobrym zostając stanie, przez wiele lat następnych, oprócz małych może reperacyi, budowania wymagać nie będą. Ogród fruktowy w planie, i nayporządniej utrzymany, w którym kanał, i staw młynowy, dotykający kanału, obficie zarybione. Krescency adworna, do powinności włościan, wyrabiania jej, a powinności ich, do krescencyi uproporcjonowane, są dostateczne. Trakt wielki handlowy, ze Zmudzi do Lipawy idący, daje zręczność, zyskownie utrzymać Karczem, na tymże trakcie, z wygodami potrzebnymi dla podróżnych, porządnie zabudowaną w dobrym będącą stanie. Majętność ta, leży od miast Portowych Imperyum Lipawy mil 9, Rigi mil 25. Od miast Guberskich, Nitowy mil 19, Wilna mil 44. Od miast Portowych Królestwa Pruskiego, Memla czyli Kłappedy, mil 11, od Królewca mil 27. Od Powiatowego miasta Telsz mil 4, i naokoło, licznemi targowemi, otoczona, miasteczkami. Podług sporządzonego inwentarza, do sprzedaży, intrata tej majątności, wynosi złotych pols 14.089 gr. 14. do której niewchodzi intrata, z młynu we dworze będącego, oraz walor, za budowle dworne i za las. Ktoby chciał oną kupić, i w tym celu zainformowac się, tak o szczegułach inwentarza, jako o to; z kim o nią należy traktowac, niech raczy udać się, w Wilnie, do Kancellaryi Ziemskiej do WJPana Naborowskiego Rejenta Pttu Wileńskiego. W Rosieniach, do WJPana Godgowda Exaktora Pttu Rossieńskiego. W Szawlach, do WJPana Lutkiewicza Exaktora Ptu Sawelgo, W Telszach do WJPana Butwilly Rejenta Sądow Granicznych Appellacyynych Pttu Telsz. Którzy pozwoląc łaskawie raczyli, złożyć u nich inwentarze, dla ich Komunikowania, potrzebną rzezoney informacyi.

5. Na dniu 24 Februar. idącego roku Jakub Szolmo Nauczyciel rysunkow Topograficznych w Uniwersytecie Imperatorskim Wileń. zszedł z tego Swiata, którego brat rodzony Józef Szolmo naturalny Sukcessor przed kilkunastą laty z gubernii Litt. Wileń. w inne gubernie Państwa Rossyi wydaliwszy się potąd nie zgłasza się do rodziny, a z tego niewiadomo jest czy w życiu zostaj; niżej podpisany z rodzonej siostry rzezonych Jakóba i Józefa Szolmow, rodzący się, naypokorniey uprasza, jeżeli kto może wiedzieć o przemieszkowaniu wymentionedego Józefa Szolmy lub o skończonych dniach życia jego, iżby etiam listem do W. Kochańskiego Professora w Gimnazyum Wileńskim w mieście Wilnie mieszkającego adressowanym zawiadomił. 1817 roku marca 15 dnia.

Stefan Szymkiewicz

3. Sąd Ziem. Pttu Kowień. za powtórny już na dniu 24. February roku terażniejszego 1817 przed się wprowadzeniem sprawy między Wierzycielami a Konskcessorami zeszłego Stefana Gaseckiego b. Assessora Sądu Niższego Ziem. Pttu Kowień względem Komportacji ruchomey onego pozostałości uczyniwszy z procesu i zadania stawających stron wypadające zakreszenia i względem adcytacji Debitorow jegoż dla zmassowania funduszu ustanowiwszy wyrok, licytacyą w zmienionej ruchomey pozostałości zeszłego Gaseckiego pod komportacyą będącey w termnach 15 16 i 17 Junii roku terażniejszego 1817. W mieście Kownie odbyć się przez delegowanego e medio sui Urzędnika wprawnym porządku mającą determinować; o jakowey w czasie naznaczonym spełnić się mającey licytacyi dla korzystniejszego jey odbycia na dobro Kredytow i Sukcessow, a razem względem zachodzącey przed sobą konkursowey do majątku zeszłego Stefana Gaseckiego rozprawy dla jeneralnego do niej Wierzycielskiego zbiegu przez publiczną w Gazecie Kuryera Littgo awizacyą czyniąc ogłoszenie, wszystkich takowych zeszłego Gaseckiego Kredytow w kraju tutejszym i zagranicą znajdujących się mogących, w przeciągu czasu trzymiesięcznego do przyniesienia dowodów swoich należności porządkiem prawnym do swjego Sądu wzywa, i że w przeciwnym razie utracie rzeczy podpadną zawiadania. Dat na Sessyi w Kownie 1817 February 24go dnia.

Ziemski powiatu Kowień. Prezydent J. Chłopiński. Mateusz Łydor Prozor Sędzia Ziemski powiatu Kowieńskiego. Antoni Kwiatkowski Sędzia Ziem. Kowieński. Onufry Swolkień Regent Ziem.

3. Wiktor Czechowicz wzrostu słusznego, włosów ciemnych, oczy ma błękitne, plecy wypukłe, mocno zarasta, nogi w kolanach ku wewnątrz wygięte, porzucił swą żonę w roku 1805, i od tego momentu niewiadomo jest gdzie się znajduje. — Gdzieby się zaś znajdował człowiek, którego by postawa zgodna była z pomienionemi opisami nayusilniey się uprasza, o doniesienie jego pobytu pod kopertą do W. Antoniego Gierłowicza Adwokata Subselliów Wileńskich, w mieście Wilnie mieszkającego.

3. JPan Maciej Naruszewicz Nauczyciel Mołodeczanski umarł w Mołodecznie roku 1814 d. 22 Lutego, i w Szkole nie wielką ilość pieniędzy gotowych, oraz obliży na różnych sobie służące zostawił. Testamentem rozpiisał swój majątek krewnym. Obwieszcza zatem ich Szkoła, ażeby takowi z dowodami prawnymi probującemi naybliższość pokrewieństwa, dla odebrania i pieniędzy i obliżow sobie służących jawili się. Datt w Mołodecznie d. 12 mar. 1817.

W niebytności Dozorcy Szkoły J. Łomahowiczyciel Wym. kolleg. Assesor.

3. Dostrzegając w dodatku Gazety Kuryera Littgo pod Nm 18 cc do dóbr Widzieniszek, niewiedząc w jakim tytule czy oświadczenia lub publikaty zamiejszczone pismo; winszuję nayprzód Autorowi onego tak byuńcy imaginacyi posiadania obżernych dziedzictw połowę prawie Litwy zajmujących, która wskutkach swoich, może pewniey zostawić ukontentowanie na jedynę nadziei wpięrające się a przez to częstokroć nayprzychilnieysze; lecz o bok tego znajdując się w obowiązku wynurzyć tę prawdę że ktokolwiek stosunek swojej pretenzyi w jakim bądź względzie widzi byż opartym na rzeczywistości i giuntownych dowodach, ten poszukiwać swęj należności drogą prostą i prawami przepisaną doprowadzając w naturalnym i zwyczajnym porządku processu, nie szuka wczesnego siebie tytułowania ogromnych dóbr dziedzicem przez publiczne ogłoszenia, przez które tylko pozbycie się ter-

waru dla swęj nicozemności sprzedać się niemogącego, nayczęściej ułatwianem bywa. Lecz ponieważ w tych zarzutach oświadczający się jest naypewnieyszym udowodnieniem aktorstwa swego dóbr Widzieniszek; przeto wzajemnie zapowiada, iż nietylko przywłaszczenia w obżerney imaginacyi dziedzictwa tych dóbr żadney mu obawy nie przynoszą, ale nadto, że w każdym Sądzie drogą prawa aktorstwa sobie takowych Dóbr należenie usprawiedliwi, i zamiary posunięte do zawiadania obcey własności, poniży. Wilno roku 1817 marca 17 dnia.

Stefan Xiąże Giedroyć Marszałek Wileński.

3. Niżey podpisana w skutek Dekretu Exdyw. zajmując się administracyą Kamienicy po Kupcu Wileń. zeszłym Leonardzie Jocherze w m. Wilnie na Zamkowej ulicy sytuowanej, podają do wiadomości, iż taż Kamienica od dnia 23 Apryla 1817 roku jest do arędy. Umowy oto zawierane byż mogą ze mną mieszkającą w domie własnym na teyże nlicy sytuowanym pod Nrem 110 ato każdego czasu po ninieyszej awizacyi. Na przypadek zaś nie znaydzenia się Kontrahentow, albo gdyby nie można było mieć tyle intraty za arędę ile dla Kredytow na tey kamienicy wspólne mających lokacye za procent wypada, jak się już w kilku uprzednich lecich spraktykowało, wzywają się wszyscy ciż Kredytow, a mianowicie Sukcessow Bryotte Proffesora WW. Szliewski Meynowie, Woiakowski, Staro. Symson i dalsi ażeby sami lub przez Plenipotentow prawnie umocowanych w celu wspólnego względem arędy ułożenia się przynajmniej dwuma tygodniami przed wyrażonym terminem 23 Apryla roku terazgo ratczyli się komunikowac ze mną administratorską, inaczeż dla uniknienia własney straty i samychże Kredytow przymuszoną będą zawierać umowy z kontrahentami o arędę choćażby ta i nie wynosiła odpowiedney intraty za procenta Dekretem Exdyw. wyliczone, dla czego ninieyszą awizacyą do Gezet podaję. Datt roku 1817 mca Marca 12 dnia w Wilnie.

Zuzanna Lachowiczowa Sekret. byłego Dworu Polgo

3. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na Roździał majątku Star. Tobiasza i Głoty Abrahamowiczow Rytow Obyw. Wilcń. Remissą Pttowego Ziem. Wileń. naznaczony, że oczewisty pryncypalny Dekret w Izbie Sadowey Ziem. Wileń. w Domie Pttowym za Zamkową bramą sytuowanym w dniu 13 Apryla 1817 roku promulgowac będzie, wszystkie interessowane strony przez ninieyszą zawiadania Awizacyą.

Wyjeżdżają za granicę (Ogłasza się raz pierwszy.)

Obywatel gubernii Grodzieńskiej, powiatu Brzeskiego Józef Gutowski z żoną i dwógiem dziećmi, ze służącemi: Łukianem, Andrzejem, Franciszkiem i Kondratem i służącą dziewczką Rozalią, do Królestwa Pruskiego, do miasta Gdańska, z terminem na dziesięć miesięcy.

Obywatel gubernii Grodzieńskiej powiatu Prużańskiego, paweł Boreysza, ze służącemi: Grzegorzem Domonowiczem i Andrzejem Wakulczykiem, na sześć miesięcy do wód mineralnych w Państwie Austriackim.

Mieszkańce miasta Brzesca, żyd Żyskiel Berkowicz Łande, z będącym przy nim żydem, Iokiem Izraelowiczem i dwóma służącemi, do Austrii i Pruss na dziesięć miesięcy.

Obywatel powiatu Upickiego, Eustachi Karp, do Austrii, Pruss i Francyi, z będącemi przy nim czterema służącemi, z terminem na jeden rok.

Obywatel gubernii Wileńskiej, Xiąże Michał Radziwiłł, z będącymi przy nim Kamerdynerami: Henrykiem Janowskim i Piotrem Pawłowskim, i lokajami Wawrzyńcem i Prokopem, do wód mineralnych w Spa, z powrotem do Rosyji.